

Sådan læser vi

Saxos årlige rapport
om danskernes
læsevaner

saxo

LÆS LYT LEV

Læsningens mange sider

Hvad vil det sige at læse? Kan man læse en lydbog, eller lytter man til den? Er det mere fint at læse med øjne end med ører, og er lydbøger og e-bøger overhovedet rigtige bøger?

Det er ikke en debat, vi skal gå dybt ind i her, men når vi alligevel bruger den som afsæt for 2022-udgaven af vores årlige rapport om danskernes læsevaner, er det af en grund. 2022 har nemlig gjort det endnu mere klart end tidligere, at særligt lydbogen for mange læsere er lige så vigtig en kilde til de store læseoplevelser, som bogen på skrift er.

Derfor vil du i det, du nu skal læse, opleve, at vi taler om 'læsning' og 'bøger' i bred forstand. Læsning som udtryk for både at bladre sig gennem bøger af papir, lytte til lydbøger, læse e-bøger og streame bøger i en bogstreaming-app.

Vi kommer også til at tale adskilt om at lytte, streame og læse fysiske såvel som e-bøger, men når vi taler om læsning generelt, bruger vi begrebet uafhængigt af den sans, vi læser med, ligesom vi taler generelt om bøger som noget, der er uafhængigt af formatet.

Nu til sagen: Hvilken slags bogår blev 2022? Mere end 13.000 danskere har hjulpet os tættere på svaret i den læseundersøgelse, vi sendte ud, da 2022 lakkede mod enden. Her har du koncentrationen af resultatet.

Rigtig god fornøjelse!

Sådan læste vi i 2022

Efter et par rekordår på læselystens vegne i både 2020 og 2021 så vi med ekstrastor spænding frem mod at få resultaterne af dette års læseundersøgelse i hænderne. For hvad har det betydet for vores bogvaner, at vi igen var ude af corona-læseboblen? Og hvad har krig i Europa, prisstigninger og kulde på kontoen betydet for folks trang til at gribe ud efter bogen på papir, lyd og i pixels? Kunne vi holde kadencen fra de seneste to år oppe i 2022?

Når det handler om frekvensen, vi læser med, er svaret 'ja'. For ligesom i 2021 svarer 90 %, at de læser minimum én gang om ugen med øjne eller ører. Men mange af os har i år haft svært ved at nå op på 2021-niveau, når det kommer til, hvor mange bøger vi har læst. Mens næsten hver anden læser i både 2020 og 2021 svarede, at de læste flere end 20 bøger på et år, gælder det kun 41 % i 2022, og flere læsere end tidligere har i år fundet et leje på 3-9 bøger. En mulig forklaring på det er, at læsningen post-corona har fået konkurrence på manges to-do-lister, og at generelle prisstigninger har påvirket vores prioriteter.

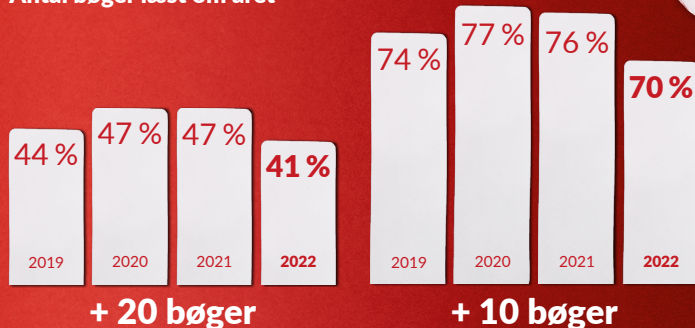
Mens vi ser et fald i det samlede antal læste bøger i 2022, stiger til gengæld andelen af bøger, der er blevet læst og lyttet i streaming. Hvor læserne i 2019 i gennemsnit streamede 1,6 bøger pr. måned, nåede de i 2022 helt op på 3 bøger pr. måned. Med andre ord: Læsningen lever – og i 2022 er det også bogstreamingens fortjeneste.

Bogstreamere
læser i gennemsnit

3 bøger

om måneden

Antal bøger læst om året

Streaming-hvaffornoget?

'Streaming? Er det ikke sådan noget, man gør på Netflix?' Der er stadig nogle, der ikke ved, hvad bogstreaming er, men for rigtig mange mennesker har bogstreaming vævet sig ind i deres læsemønstre og indgår som naturlig del af deres måde at læse bøger på. 55 % af læserne svarer, at de bruger en bogstreamingtjeneste, og det er en stigning på 33 procentpoint siden 2017.

Udviklingen i andelen af læsere, der streamer bøger

Spørger man til læsernes præferencer, er papirbogen stadig langt de flestes førstevalg, og præcis som i 2021 svarer 56 %, at de hovedsageligt læser fysiske bøger. Når det er sagt, er der alligevel sket en stigning i andelen af læsere, for hvem lydbogen dominerer. Samtidig er der sket et tilsvarende fald i andelen af læsere, der læser trykte og digitale bøger lige meget. Lidt hårdt tegnet op kan man sige, at en del af læserne, der tidligere vekslede mellem at swipe, lytte og bladre sig til læseoplevelser, er blevet overvejende lydbogslæsere det seneste år.

**“Jeg lytte-læser ofte,
mens jeg laver mad (mange
grønsagsretter tager lang tid)**

- Deltager i Saxos læseundersøgelse 2022

Dét læste vi i 2022

I 2022 har vi sendt 3,3 mio. læseoplevelser ud til danskerne. Det tal dækker over solgte bøger, e-bøger og lydbøger samt streaming af digitale bøger i Saxos app. Man kunne fristes til at lave en samlet liste over de mest læste bøger på tværs af formaterne, men det er faktisk ikke ligegyldigt, hvordan man foretrækker at indtage sine fortællinger. Dét, der hitter på lyd, er nemlig ikke nødvendigvis lige så populært på papir og omvendt.

Årets bestsellere på papir

Bestsellerlisten over bøger af papir er overraskelsernes liste. I toppen finder vi to bøger, som til alles overraskelse dumpede ned fra boghimlen og ryddede avisernes forsider og feedet på sociale medier, nemlig sangeren Tobias Rahims digtdebut, 'Drømmene maler virkeligheden', og årets helt store bestseller, 'Spionchefen'.

Udover hemmelige bøger, der trak gule breaking-bånd over hele landet, finder vi også – for første gang nogensinde – hele to engelske bøger i top-10. Sidst, vi så en engelsk titel snige sig ind blandt de mest solgte bøger, var i 2016. Vi mistænker især brugerne bag bogklubfænomenet #BookTok på TikTok for at have trukket de to bøger op i top-10.

Saxos top-10 på papir i 2022

Streamernes favoritter

Når vi indtager vores bøger digitalt, skruer vi op for uhyggen. Det ses tydeligt på Saxos streamingtoplister, der begge er domineret af krimi og spænding. Kun en enkelt bog uden for genren har sneget sig ind i top-5, nemlig 'Annas sang', som er den roman, flest e-bogslæsere har læst i 2022.

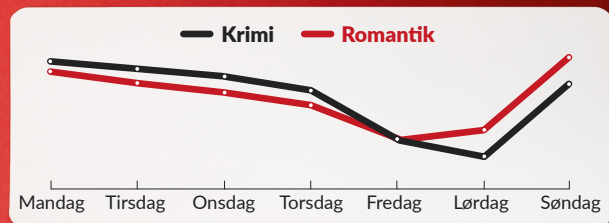
Saxos top-5 over de mest streamede e- og lydbøger i 2022

Selv om 2022 ikke bød på nyt fra Jussi Adler-Olsen, så indtager hans seneste Afdeling Q-krimi alligevel førstepladsen for både e- og lydbøger. Og det er der en rigtig god grund til. Bogen kom nemlig først i streaming i januar i 2022, og siden har streamerne ikke været til at stoppe. Det kan man kalde loyale fans.

Hver tiende streamede bog i Saxos app sætter hjerter i brand. Det gør romantik og krimi til de to mest populære genrer i streaming. Men ikke på samme tid. For hvor streamerne foretrækker mordopklaringer i hverdagene, breder romantikken sig, når klokken slår weekend.

Streaming af romantik og krimi i løbet af ugen

Streamingens styrkesider

Spørg aldrig en bog om dens alder

Den gennemsnitlige bogstreamer elsker bøger i serier, og når en ny bog i en serie rammer streaming, boner det ofte også ud til fordel for seriens ældre bøger. Nye læsere kommer nemlig hele tiden til, og de vil naturligvis være med fra allerførste side. Dét er en af streamingens helt store forcer: Her vækkes ældre bøger til live igen og lever side om side med nye udgivelser. At krimi og romantik klarer sig godt i streaming skyldes måske netop at de ofte kommer i binge-værdige serier.

En maske og et mysterium, tak

Har du prøvet at jonglere en bog og et par strikkepinde på samme tid? Så ved du, at du ikke får slået mange masker op på den måde. Muligheden for at kunne lave andre ting, mens man læser, er for 85 % af lydbogslysterne grunden til at vælge lydbogsformatet, og spørger man lydbogslæserne, hvad de kombinerer læsningen med, løber strikning som en rød garntråd gennem svarene for 2022. Masker og mysterier er bare en god kombination.

Frekvensen er vigtig

Hvad er den rigtige lyd af Louise Rick, Sherlock Holmes og Mrs. Dalloway? At indlæseren rammer den enkelte lydbogslæseres frekvens, er afgørende for en god læseoplevelse. 8 ud af 10 lydbogslæsere svarer, at indlæsningen har betydning for måden, de oplever en bog på, og syv ud af ti dropper en lydbog, hvis de ikke er på bølgelængde med indlæseren.

20 %

lægger vægt på,
om oplæsningen
er dramatiseret

At rejse er at streame

E-bogen er den trofaste rejsemakker

Tænk, altid at have sine bøger med sig. Nej, det er ikke en utopi og slet ikke så tungt, som det lyder. For de digitale læsere er deres favoritbøger nemlig aldrig længere væk end et swipe over skærmen. Fire ud af ti læsere svarer ja til, at de læser e-bøger, og noget tyder på, at det bliver stadigt mere vigtigt for deres valg, at e-bogen altid er lige ved hånden. I hvert fald stiger andelen af dem, der svarer, at de vælger e-bogen på grund af formatets tilgængelighed, fra 78 % i 2021 til 83 % i 2022.

At e-bøger er et praktisk valg, når man er på farten, er også gået op for det rejsende folk. Flere valgte i 2022 at streame deres rejseguide i Saxos app end i det foregående år. I de helt store rejsemåneder fra juni til august så vi i 2022 et løft i antallet af læste rejse-e-bøger på 126 % i forhold til samme periode året før.

“De fylder ikke meget -
hverken i hjemmet
eller på rejser

- Deltager i Saxos læseundersøgelse 2022

Har du besøgt en europæisk storby i 2022, har du sikkert ikke kunnet undgå at møde en anden dansker. Storbyferier har i hvert fald været en populær rejseform blandt dem, der valgte at tage rejsebogen med på telefonen. Flest turister har streamet 'Turen går til Venedig og Norditalien', mens Rom- og Hamborg-udgaven i samme serie følger efter som de mest populære rejse-e-bøger i 2022.

Prisen betyder noget

Vi sætter pris på bøgerne ...

Theres is no such thing as a free lunch. For intet er gratis – og i 2022 har det faktisk nærmest været modsat. At elpriser og madindkøb har fyldt godt i husholdningsbudgettet, kan også mærkes hos læserne.

56 % svarer, at prisen er vigtig, når de skal købe en bog. Hver fjerde læser går efter rabat, når de køber bøger, og tre ud af ti bruger en prissammenligningstjeneste, før de svinger kortet. Andelen af bogstreamere, der svarer, at de bruger streaming, fordi det er billigere end at købe fysiske bøger, er desuden steget fra 44 % til 48 % siden 2021, så også de har sat ekstra pris på bøgerne i 2022.

... og på hinanden

En god vej til at få læseoplevelser uden selv at skulle til lommerne er at sætte bøgerne på ønskelisten, og 84 % af læserne svarer, at de ønsker sig bøger i gave.

89 %

**giver bøger
i gave**

Selvom der måske skulle lidt mere overbevisning til, før vi har købt en bog til os selv i 2022, har vi været lige så gode til at købe bøger til andre, som vi var året før. Genbrug og gaver er et match, og 55 % af boggiverne svarer, at de godt kan finde på at give en brugt bog som gave. På den måde kan man også lade en smuk fortælling gå i arv.

**“Jeg har videregivet
børnebøgerne til mine børn.
Og nu begynder de så at
videregive til deres børn**

- Deltager i Saxos læseundersøgelse 2022

Genbrug er guld

Brugte bøger får historier til at genopstå

Har du oplevet, at en bog gemmer på flere historier end den på siderne? Måske en håndskrevet note, et æseløre eller en særlig duft? Så er den sikkert blevet læst af en anden før dig. Næsten hver anden læser svarer nemlig, at de enten sælger eller køber brugte bøger. Noget tyder altså på, at historierne ikke forstummer, selvom godt fire ud af ti ikke vender tilbage til en bog, de allerede har læst.

“*De gamle bøger dufter ofte fantastisk, og jeg elsker, at de kommer med en historie*”

– Deltager i Saxos læseundersøgelse 2022

Spørger man dem, der sælger eller køber brugte bøger, hvorfor de gør det, er der én ting, der stikker ud i sammenligning med 2021. 69 % svarer nemlig, at de gør det for enten at tjene eller spare penge. Det er en stigning på 17 procentpoint siden 2021.

At spare penge er den allervigtigste årsag til at holde gang i de brugte bøgers kredsløb, og dermed har grunden overhalet sidste års nr. 1, hvor flest svarede, at de gik på brugtbogsmarkedet for at finde bøger, de ikke kunne få fra ny.

Vi giver nyt liv til brugte bøger

Siden 2019 har læsere kunnet sælge brugte bøger via Saxos app, og knap 100.000 bøger er siden da blevet matchet med nye læsere.

Vi deles om alt det gode

De higer og søger i gamle bøger

Endnu en måde at spare i budgettet på er at række ud efter de bøger, vi allerede har stående i reolen, enten for at genbesøge en litterær hjerteven eller for at læse en af de bøger, vi købte engang, men aldrig fik læst. Men er det det, læserne har gjort i 2022?

“Når jeg genlæser en god bog, er det som at gense en god gammel ven

– Deltager i Saxos læseundersøgelse 2022

Det er måske ikke en helt skæv analyse, set i lyset af at andelen af læsere, der svarer, at de primært har læst ældre udgivelser, er steget, mod et fald i læsere, der svarer, at de mest har læst nye bøger. Hver anden læser svarer desuden, at de enten låner bøger ud til andre eller selv får stillet deres læsetrang via bogreoler i deres omgangskreds.

Vi kredser om læsningen

En tur i vennernes bogreol er en god anledning til at få talt om de store læseoplevelser. Efter år med corona-betinget adskillelse kunne en velbegrundet frygt være, at læseklubberne var døet hen, men det er heldigvis ikke tilfældet. 10 % af de læsere, der deler deres læseoplevelser med hinanden, mødes til litteraturkræs i en læseklub. Også 10 % har fundet et tilsvarende læsefællesskab online og 'mødes' med deres læseklub på sociale medier.

Børnene læser med ørerne

Lydbogen vokser blandt de mindste

Jo tidligere man finder glæde, ro og tryghed i bøgernes verden, jo større er sandsynlighed for, at man læser videre resten af livet. Og den gave er der rigtig mange læsere, der gerne vil give videre til deres børn og børnebørn. 9 ud af 10 svarer, som da vi spurgte i 2021, at det er vigtigt eller meget vigtigt for dem, at deres børn læser – og det er jo virkelig tal, der får vores læsehjarter til at banke.

Men måden, vi læser med de mindste på, ændrer sig. I hvert fald falder andelen, der helt afviser at ville lytte til lydbøger med deres børn eller børnebørn. Samtidig stiger andelen af dem, der er nysgerrige på at afprøve børnelydbogen eller allerede er godt i gang, fra 52 % i 2021 til 57 % i 2022.

“*Mine børn er ordblinde, så lydbøger betyder alt for vores familie*”

– Deltager i Saxos læseundersøgelse 2022

Og hvad lytter børnene og deres voksne så til? Jo, der er en helt særlig, lidt pinlig fyr, som streamerne ikke kan få nok af, nemlig Sallys far, som er stærkt efterfulgt af en søvnig kanin og Jakob Martin Strids moderne eventyr om den kæmpestore pære.

Saxos top-5 over mest lyttede børnelydbøger i 2022

1

2

3

4

5

RomanTikTok

Det begynder med Hoover

Særligt én forfatter har læserne været interesserede i at læse mere af i 2022, nemlig amerikanske Colleen Hoover. Hun er den forfatter, flest har søgt efter på Saxo.com, og hun har siden oktober 2021 ligget fast på vores månedlige top-10-liste over bedst sælgende forfattere.

Ringer navnet ikke en klokke? Så gætter vi på, at du ikke er på TikTok eller har læsevenner, der er. For er der ét sted på internettet, årets læsetrends udspringer fra, så er det den virtuelle læseklub #BookTok på TikTok.

Det søgte flest efter på Saxo.com i 2022

1. Colleen Hoover

2. Harry Potter

3. Heartstopper

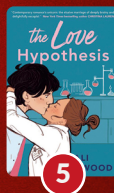
4. It Ends with Us

5. Shatter Me

Her har brugerne været overordentligt begejstrede for Hoovers bøger om kærlighedens veje og vildveje. Generelt byder en stor del af de trendende bøger under hashtagget BookTok på trekantsdrama, forbudt kærlighed og fortællinger om fjender, der forelsker sig på trods.

Når læserne sætter sig med en #BookTok-bog, får de trænet deres engelske gloser. Mange vælger nemlig bogen på originalsproget, og der er for eksempel solgt tre gange så mange af den engelske udgave af Colleen Hoovers helt store bestseller, 'It Ends with Us', som af den danske.

Saxos top-5 over #BookTok-bøger i 2022

Bøgerne bringer os sammen

Hvorfor overhovedet læse? Jo, når vi sætter os med en bog eller trykker play på en lydbog, så gør vi det, fordi det føles godt. 3 ud af 5 angiver, at læsning giver dem en følelse af ro, mens hver tredje angiver, at læsning fylder dem med glæde. Hver fjerde læser fortæller, at læsning skaber et rum for eftertanke. Til sammenligning bliver kun 0,3 % irriterede, når de læser. Læsning er altså selvforkælelse af højeste karat – og trods alt billigere end en tur i spa.

Følelser og tilstande, der dominerer, når vi læser

Afslapning
Rø Underholdning
Fordybelse
Spænding Oplysning
Eftertanke Engagement
Inspiration Hygge
Glæde

Når vi på Saxos kontor mødes ved kaffemaskinen, går snakken som på så mange andre arbejdspladser lystigt. Og noget tyder på, at det ikke kun er hos os, at smalltalken ofte begynder med et 'Nå, men hvad læser du så for tiden?'

9 ud af 10 svarer nemlig ja til, at de ofte eller indimellem deler deres læseoplevelser med andre, og af dem svarer 30 %, at de deler de gode fortællinger med deres kolleger eller medstuderende.

Det er dog med de helt nære relationer, vi oftest taler om vores læseeventyr. 83 % vælger at dele med venner og bekendte, og 65 % går til familiemedlemmer, når de vil fortælle om en bog, de har læst.

“*Som barn læste min mor højt for mig, senere skiftedes min mand og jeg til at læse højt for hinanden, og nu er det så lydbøger. Der er noget trygt ved højtlæsning*

- Deltager i Saxos læseundersøgelse 2022

Citatet herover er et af vores favoritter fra 2022's læseundersøgelse. I tre sætninger rides et helt liv med (højt)læsning op og understreger den opløftende tendens, vi sporer i 2022: Bøgerne og de gode fortællinger er noget, vi deler med hinanden. Hvad end det er ved at give en god ven en anbefaling med på vejen, de interessante snakke vi mødes om i læseklubber, eller børnebøgerne, der går i arv gennem generationer.

Læs, lyt, lev

Selv om læseåret 2022 nok har været præget af en ny virkelighed med mindre (corona-)læsetid, generelle prisstigninger og flere bekymringer, så har bøgerne alligevel fastholdt en af deres allermest dyrebare funktioner: nemlig at være samlingspunkt for os selv og vores nærmeste.

Sådan gjorde vi

Hvert år spørger vi ind til danske læseses læse- og lyttevvaner. Det har vi gjort i mange år for at følge med i tendenserne i læseudviklingen. I november 2022 gennemførte vi vores årlige læseundersøgelse, som flere end 13.000 personer deltog i, og det er den læseundersøgelse samt supplerende data om litteraturforbrug, denne rapport baserer sig på.

Saxo – din danske boghandel siden 2001.